

ZAKON BR.08/L-172**O OPŠTOJ BEZBEDNOSTI PROIZVODA****Skupština Republike Kosovo**

Na osnovu člana 65. (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja:

ZAKON O OPŠTOJ BEZBEDNOSTI PROIZVODA**POGLAVLJE I.
OPŠTE ODREDBE****Član 1.
Cilj**

1. Cilj ovog zakona je da obezbedi da proizvodi koji se stavljaju na tržište budu bezbedni.
2. Ovim zakonom se propisuju se opšti zahtevi za bezbednost proizvoda, obaveze proizvođača i distributera, obaveštavanje javnosti, podsticanje/preduzimanje dobrovoljnih mera i inspeksijski nadzor ispunjenosti propisanih uslova.
3. Ovaj zakon je potpuno usklađen sa Direktivom 2001/95/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 3. decembra 2001. o opštoj bezbednosti proizvoda i Direktivom 357/87/EEZ od 25. juna 1987. godine Evropskog parlamenta i Saveta o imitaciji prehrambenih proizvoda.

**Član 2.
Delokrug primene**

1. Ovaj zakon se primenjuje na sve proizvode definisane u čl. 3. i 4. ovog zakona. Odredbe ovog zakona primenjuju se na proizvode koji nisu obuhvaćeni posebnim zakonskim aktima transponovanim u Republici Kosovo s istim ciljem koji uređuje bezbednost proizvoda.
2. Ako posebnim pravnim aktima iz stava 1. ovog člana nisu obuhvaćene sve vrste i kategorije rizika koje proizvod može predstavljati, ovaj zakon će se primenjivati samo u odnosu na te vrste i kategorije rizika.
3. Ovaj zakon se ne primenjuje na polovne proizvode koji se isporučuju kao antikviteti i proizvode koji se pre upotrebe u istu svrhu moraju popraviti ili preraditi, pod uslovom da dobavljač unapred jasno obavesti lice kome isporučuje proizvod.

**Član 3.
Definicije**

1. Izrazi korišćeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:
2. **Proizvod** – svaki novi, korišćeni ili prepravljani proizvod koji je namenjen potrošačima ili drugim korisnicima da, pod razumno predvidljivim uslovima, koriste drugi potrošači ili korisnici i ako nije namenjen njima i koji im se isporučuje ili stavlja na raspolaganje, u sklopu trgovačke

aktivnosti, uključujući proizvode u kontekstu pružanja usluga, bez obzira da li se uzimaju u obzir ili ne.

3. **Opasan proizvod** – svaki proizvod koji nije bezbedan prema članu 4. ovog zakona.

4. **Lažni proizvod** – imitirani proizvod lažnog izgleda, koji nije prehrambeni proizvod ali ima oblik, miris, boju, izgled, pakovanje, obeležavanje, obim ili veličinu prehrambenog proizvoda, tako da postoji mogućnost da će ga potrošači, posebno deca, pomešati sa prehrambenim proizvodom i s toga staviti u usta, sisati ili progutati, što može predstavljati opasnost i izazvati, gušenje, trovanje ili perforaciju ili opstrukciju digestivnog trakta.

5. **Proizvođač** podrazumeva:

5.1. proizvođač proizvoda sa sedištem u Republici Kosovo i svako pravno ili fizičko lice koje se predstavlja kao proizvođač, koje stavlja na proizvod svoje ime, svoju trgovačku marku ili neku drugu prepoznatljivu oznaku, ili lice koje prepravljaja proizvod;

5.2. zastupnik proizvođača, kada proizvođač nije registrovan u Republici Kosovo;

5.3. uvoznik ako proizvođač ili njegov zastupnik nije registrovan u Republici Kosovo;

5.4. drugi profesionalci u lancu snabdevanja, ukoliko njihove aktivnosti mogu uticati na bezbednosne karakteristike proizvoda.

6. **Distributer** – svaki profesionalac u lancu snabdevanja, čija aktivnost ne utiče na bezbednosne karakteristike proizvoda.

7. **Ozbiljan rizik** – svaki rizik po bezbednost i zdravlje potrošača, bez obzira na to kada se efekat manifestuje, koji zahteva hitno postupanje nadležnog inspektorata.

8. **Stavljanje na raspolaganje na tržištu** – svaka isporuka proizvoda za distribuiranje, potrošnju ili upotrebu na tržištu Republike Kosovo u okviru trgovačke delatnosti, sa ili bez plaćanja.

9. **Stavljanje na tržište** – prvo stavljanje na raspolaganje proizvoda na tržište Republike Kosovo od strane proizvođača ili uvoznika.

10. **Povlačenje proizvoda** – svaka mera koja ima za cilj sprečavanje distribucije, izlaganja i isporuke opasnog proizvoda potrošačima i drugim korisnicima.

11. **Vraćanje proizvoda** – svaka mera koja ima za cilj vraćanje proizvoda koji je već isporučen od strane proizvođača ili distributera ili je stavljen na raspolaganje drugim potrošačima i korisnicima.

12. **Sistem brze razmene informacija o proizvodima koji predstavljaju opasnost** – sistem za razmenu informacija o opasnim proizvodima u Republici Kosovo, koji primenjuju nadležni inspektorati i Carina Kosova.

13. **RAPEX** – sistem brze razmene informacija između država članica Evropske unije i Evropske komisije o preduzetim merama i aktivnostima u vezi sa ozbiljnim rizikom koji opasan proizvod predstavlja po zdravlje i bezbednost potrošača.

14. **Usaglašeno zakonodavstvo Evropske unije** – svako usaglašeno zakonodavstvo u Evropskoj uniji koje propisuje uslove za trgovinu proizvoda.

15. **Usaglašeno zakonodavstvo Republike Kosovo** – svako transponovano zakonodavstvo Evropske unije.

16. **Potrošač** – fizičko lice kome se proizvod isporučuje ili stavlja na raspolaganje i koje upotrebljava proizvod za lične potrebe ili potrebe svog domaćinstva.

17. **Drugi korisnik** – svako lice kome se proizvod isporučuje ili stavlja na raspolaganje i koje upotrebljava, odnosno koristi proizvod za sopstvene potrebe, odnosno za obavljanje svoje delatnosti.

18. **Zabrana trgovine** — svaka mera preduzeta da se zaustavi distribucija, izlaganje i nuđenje proizvoda za koji se utvrdi da je opasan za potrošače i druge korisnike.

19. **Nadležni inspektorat** – Centralni inspektorat za nadzor nad tržištem, u okviru resornog Ministarstva industrije, preduzetništva i trgovine;

20. **Ministarstvo** – resorno Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine;

21. **Ministar** – resorni ministar industrije, preduzetništva i trgovine.

Član 4.

Bezbedan proizvod

1. Bezbedan proizvod je svaki proizvod koji, pod normalnim ili razumno predvidivim uslovima upotrebe, uključujući period u kome se proizvod upotrebljava, kao i primenjive zahteve za puštanje u rad, instaliranje i održavanje, ne predstavlja nikakav rizik ili predstavlja minimalan rizik, koji je primeren upotrebi proizvoda i koji se smatra prihvatljivim i usklađenim sa visokim nivoom zaštite bezbednosti i zdravlja potrošača i drugih korisnika. Za određivanje bezbednog proizvoda, posebno se uzima u obzir sledeće:

1.1. karakteristike proizvoda, uključujući sastav, pakovanje, uputstvo za sklapanje, instaliranje i održavanje;

1.2. uticaj na druge proizvode, u slučaju kada se može razumno predvideti da će se upotrebljavati sa drugim proizvodima;

1.3. predstavljanje proizvoda, u smislu izlaganja, označavanja, upozorenja i uputstava za njegovu upotrebu i odlaganje ili uništavanje nakon upotrebe, kao i svake druge oznake ili obaveštenja o proizvodu;

1.4. izgled proizvoda, posebno neprehrambenog proizvoda, koji može dovesti potrošača u zabludu ako oblik, miris, boja, izgled, pakovanje, obeležavanje, obim, veličina ili druge karakteristike podsećaju na prehrambeni proizvod i stoga ih potrošači posebno deca mogu koristiti, na način koji može predstavljati rizik po njihovo zdravlje i život, kao što su gušenje, trovanje ili problemi sa sistemom za varenje, usled unošenja tih proizvoda u usta, njihove apsorpcije ili gutanja;

1.5. kategorije potrošača i drugih korisnika u opasnosti prilikom upotrebe određenog proizvoda, posebno deca i stariji.

2. Mogućnost postizanja višeg nivoa bezbednosti ili dostupnosti drugih proizvoda koji predstavljaju manji stepen rizika neće predstavljati osnov da se proizvod smatra opasnim.

Član 5.

Odgovornost proizvođača

1. Ograničenje za stavljanje na tržište i stavljanje na raspolaganje proizvoda, njihovog

povlačenja ili vraćanja ne isključuje krivičnu odgovornost proizvođača ili distributera u skladu sa relevantnim zakonodavstvom o krivičnim stvarima.

2. Ispunjenje obaveza utvrđenih ovim zakonom ne isključuje civilnu odgovornost proizvođača za štetu prouzrokovanu oštećenim proizvodom, u skladu sa odgovarajućim zakonom o obligacionim odnosima.

3. Odluka o ograničenju stavljanja u promet, povlačenju ili vraćanju proizvoda, u skladu sa ovim zakonom, ne prejudicira krivičnu odgovornost proizvođača.

POGLAVLJE II. OPŠTI ZAHTEV ZA BEZBEDNOST I BEZBEDNOSNI KRITERIJUMI

Član 6. Opšti zahtev za bezbednost

1. Proizvođač mora da stavi na tržište samo bezbedne proizvode.
2. Zabranjena je proizvodnja, uvoz, izvoz i stavljanje na tržište obmanjujućih proizvoda.

Član 7. Kriterijumi za ocenjivanje usaglašenosti i usaglašeni standardi

1. Proizvod se smatra bezbednim ako ispunjava bezbednosne i zdravstvene zahteve utvrđene zakonima na snazi.
2. Proizvod se smatra bezbednim u smislu rizika ili kategorija rizika ako ispunjava uslove utvrđene u skladu sa relevantnim kosovskim harmonizovanim standardima koji regulišu takve kategorije rizika, koji usvajaju evropske standarde sa liste standarda objavljene u Službenom listu Evropske unije.
3. Lista naslova i referenci harmonizovanih kosovskih standarda utvrđenih u stavu 2. ovog člana, usvaja se odlukom ministra Ministarstva i objavljuje se u Službenom listu Republike Kosovo.

Član 8. Drugi bezbednosni kriterijumi

1. U nedostatku zakona na snazi i posebnih standarda iz člana 7. ovog zakona, usaglašenost proizvoda sa opštim bezbednosnim zahtevima procenjuje se na osnovu:
 - 1.1. kosovskih standarda koji su odobreni na osnovu relevantnih evropskih standarda, koji se razlikuju od onih navedenih u listi standarda iz člana 7. stav 2. ovog zakona;
 - 1.2. drugih kosovskih standarda;
 - 1.3. preporuka Evropske komisije, koje postavljaju smernice za procenu bezbednosti proizvoda;
 - 1.4. kodeksa dobre prakse u pogledu bezbednosti proizvoda u odgovarajućem sektoru;
 - 1.5. stepena razvoja nauke i tehnologije;
 - 1.6. razumnih očekivanja potrošača u pogledu bezbednosti.

2. Usklađenost proizvoda sa opštim bezbednosnim zahtevima ocenjuje se od strane proizvođača ili distributera i nadležnog inspektorata vršenjem procene rizika, u skladu sa ovim zakonom.

Član 9. Zaštitna klauzula

Ako nadležni inspektorat utvrdi da proizvod ne ispunjava opšte zahteve bezbednosti, iako ispunjava kriterijume bezbednosti iz čl. 7. i 8. ovog zakona, Inspektorat će preduzeti odgovarajuće mere u skladu sa članom 18. ovog zakona.

POGLAVLJE III. OBAVEZE PROIZVOĐAČA I DISTRIBUTERA

Član 10. Obaveze proizvođača

1. Proizvođači treba da pruže potrošačima i drugim korisnicima relevantne informacije i upozorenja, koje će im omogućiti da procene rizike i preduzmu mere predostrožnosti protiv tih rizika tokom upotrebe proizvoda, kada ti rizici nisu odmah vidljivi bez takvih informacija i upozorenja, tokom uobičajene upotrebe ili razumno predvidivog perioda njegove upotrebe. Pružanje potrebnih informacija i upozorenja ne oslobađa proizvođače drugih obaveza i zahteva utvrđenih ovim zakonom i drugim zakonima na snazi.

2. Na osnovu karakteristika proizvoda koji stavlja na tržište, proizvođač mora da preduzme mere koje će mu omogućiti da:

- 2.1. bude informisan o rizicima koje ovi proizvodi mogu predstavljati;
- 2.2. odmah upozori potrošače na procenjene i identifikovane rizike;
- 2.3. povuče ili vrati proizvod kako bi se izbegli rizici.

3. Mere utvrđene u stavu 2. ovog člana smatraju se naročito:

- 3.1. ispitivanje uzoraka proizvoda na tržištu kada je to potrebno i obrada informacija;
- 3.2. stavljanje etikete na proizvod ili na pakovanje, koja se odnosi na identitet proizvođača i proizvoda ili po potrebi grupi proizvoda kojoj pripada;
- 3.3. postupanje prema pritužbama i ako je potrebno upravljanje registrom pritužbi;
- 3.4. informisanje distributera o merama navedenim u podstavovima 3.1, 3.2. i 3.3. ovog člana.

4. Mere iz stava 2. podstavovi 2.2. i 2.3. ovog člana proizvođač preduzima dobrovoljno ili na zahtev kompetentnog inspektorata.

5. Mera koja se odnosi na vraćanje proizvoda preduzima se kao krajnja mera ako proizvođač ili inspektorat tržišnog nadzora utvrdi da druge mere nisu dovoljne za otklanjanje ili minimiziranje rizika, ali se mogu primeniti i po pravilu dobre prakse u pogledu vraćanja proizvoda.

6. Pružanje informacija i upozorenja prema stavu 1. ovog člana ne isključuje proizvođača ili distributera uključenih u lanac snabdevanja od usaglašenosti sa drugim zahtevima utvrđenim ovim zakonom.

Član 11. **Obaveze distributera**

1. Distributeri su dužni da postupaju sa odgovarajućom pažnjom dobrog profesionalca kako bi se osigurala usklađenost proizvoda sa važećim bezbednosnim zahtevima.
2. Distributer ne može da stavlja na raspolaganje na tržištu proizvode za koje zna ili bi, na osnovu informacija koje poseduje i svog profesionalnog iskustva, trebalo da pretpostavi, da su opasni.
3. Prilikom obavljanja delatnosti distributer učestvuje u praćenju bezbednosti proizvoda koje stavlja na raspolaganje na tržištu, a posebno:
 - 3.1. pružanjem informacija o rizicima učesnicima u lancu snabdevanja, potrošačima i nadležnom inspektoratu za tržišni nadzor; i
 - 3.2. čuvanjem i obezbeđenjem dokumenata potrebnih za praćenje porekla proizvoda i identiteta proizvođača, na zahtev nadležnog inspektorata ili profesionalca u lancu snabdevanja.

Član 12. **Ostale obaveze proizvođača i distributera**

1. Ako proizvođač i distributer, na osnovu raspoloživih informacija i svog profesionalnog znanja i iskustva, zna ili bi trebalo da zna da je proizvod koji je stavio na tržište opasan, dužan je da o tome hitno obavesti nadležni inspektorat.
2. Obaveštenje iz stava 1. ovog člana dostavlja se u pisanoj formi i mora da sadrži naročito:
 - 2.1. informacije i podatke koji omogućavaju identifikaciju proizvoda (proizvođač, naziv proizvoda, grupa/serija proizvoda i slično) za praćenje proizvoda;
 - 2.2. detaljan opis rizika koji proizvod predstavlja; i
 - 2.3. opis mera i aktivnosti preduzetih u cilju otklanjanja rizika.
3. Ministarstvo podzakonskim aktom utvrđuje oblik i detalje obaveštenja prema stavu 1. ovog člana.
4. Proizvođači i distributeri, na zahtev treba da obaveste nadležni inspektorat za mere preduzete kako bi se otklonili rizici koji proizilaze iz proizvoda koji se isporučuju ili su već isporučeni.

Član 13. **Procedure saradnje i podsticanje dobrovoljnih mera**

1. Nadležni inspektorati podstiču proizvođače i distributere da preduzimaju dobrovoljne mere u skladu sa odredbama ovog zakona i na taj način podržavaju uspostavljanje pravila dobre prakse i stavljanje na raspolaganje tržišta isključivo bezbednih proizvoda.
2. Nadležni inspektorati utvrđuju postupke saradnje utvrđene članom 12. stav 4. ovog zakona i objavljuju ih na veb-sajtu Koordinacionog tela za nadzor nad tržištem, u skladu sa važećim zakonom kojim se uređuje tržišni nadzor proizvoda.

POGLAVLJE IV. INFORMISANJE I RAZMENA INFORMACIJA

Član 14. Objavljivanje informacija

1. Informacije kojima raspolažu nadležni inspektorati u vezi sa rizicima koje proizvodi predstavljaju po zdravlje i bezbednost potrošača i drugih korisnika, kao i informacije o identifikaciji proizvoda, prirodi rizika i preduzetim merama biće dostupni javnosti, u skladu sa principima transparentnosti i uprkos svim ograničenjima koja nameću monitoring i istraživačke aktivnosti. Informacija o identifikaciji proizvoda, prirodi rizika i preduzetim merama su posebno dostupne javnosti.
2. Nadležni inspektorati obezbeđuju da se od svojih zaposlenih i ovlašćenih lica zahteva da ne otkrivaju informacije dobijene tokom svog rada, koje predstavljaju poslovnu tajnu u skladu sa važećim zakonodavstvom.
3. Informacija o bezbednosnim karakteristikama proizvoda, koja mora biti javna radi zaštite bezbednosti i zdravlja potrošača i drugih korisnika, ne može se smatrati poslovnom tajnom.
4. Zaštita poslovne tajne iz stava 2. ovog člana ne treba da utiče na razmenu informacija između nadležnih inspektorata u Republici Kosovo radi obezbeđivanja efikasnog praćenja i nadzora tržišta.
5. Zaštita poslovne tajne iz stava 2 ovog člana ne utiče na razmenu informacija između nadležnih inspektorata Republike Kosovo i nadležnih organa država članica Evropske unije i Evropske komisije.

Član 15. Razmena informacija o opasnim proizvodima u Republici Kosovo

1. Nadležni inspektorati i Carina Kosova organi razmenjuju informacije o opasnim proizvodima preko sistema brze razmene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik, kada:
 - 1.1. nadležni inspektorat preduzima određenu meru u vezi sa opasnim proizvodom;
 - 1.2. proizvođač ili distributer preduzima dobrovoljnu meru u vezi sa opasnim proizvodom koji je stavio na raspolaganje na tržištu i o tome obaveštava nadležni inspektorat u skladu sa članom 12. ovog zakona.
2. Ministarstvo podzakonskim aktom utvrđuje način rada sistema brze razmene informacija i oblika za prijavu opasnih proizvoda koji se nalaze na tržištu Republike Kosovo.

Član 16. Razmena informacija o opasnim proizvodima u Evropskoj uniji

1. Nadležni inspektorat koristi RAPEKS sistem za obaveštavanje Evropske komisije o opasnim proizvodima na tržištu Republike Kosovo, koji predstavljaju rizik koji nije dozvoljen, u skladu sa ovim zakonom.
2. Obaveštenje iz stava 1. ovog člana šalje se Evropskoj komisiji ako se smatra da efekti rizika koji predstavlja opasan proizvod koji se stavlja na raspolaganje na tržištu mogu da se protežu i van teritorije Republike Kosovo.
3. Nakon obaveštenja iz stava 1. ovog člana, nadležni organ treba da obavesti Evropsku komisiju i o preduzetim merama od strane nadležnog inspektorata, navodeći razloge za njihovo odobravanje kao i za svaku modifikaciju ili uklanjanje takvih mera.

4. Ukoliko po obaveštenju, u skladu sa stavom 1. ovog člana, nadležni organ ustanovi da postoji ozbiljan rizik, dužan je da obavesti Evropsku komisiju o merama koje su privredni subjekti dobrovoljno preduzeli.

5. Ako nadležni inspektorat smatra da opasan proizvod stavljen na tržište ne može da izazove opasnost van teritorije Republike Kosovo, obaveštava Evropsku komisiju o preduzetim merama u meri u kojoj one uključuju informacije koje mogu biti od interesa za države članice Evropske unije, a posebno ako se preduzimaju da bi se sprečio, eliminisao ili smanjio novi rizik koji još uvek nije prijavljen Evropskoj komisiji.

6. Obaveštenje iz stava 1. ovog člana mora da sadrži sve dostupne informacije, posebno informacije koje omogućavaju identifikaciju proizvoda, poreklo i lanac snabdevanja proizvodom, identifikovani rizik, prirodu i trajanje obavezne preduzete mere, kao i dobrovoljne mere koje su proizvođači i distributeri preduzeli.

7. Stavovi 1, 2, 3, 4, 5. i 6. ovog člana ne isključuju obavezu razmene informacija u skladu sa važećim zakonodavstvom.

POGLAVLJE V. NADZOR TRŽIŠTA

Član 17.

Nadležnosti inspekcijskog nadzora i Carine

1. Inspekcijski nadzor sprovođenja ovog zakona i njegovih podzakonskih akata vrši nadležni inspektorat, u skladu sa svojim nadležnostima i obavezama utvrđenim ovim zakonom, relevantnim zakonom o tržišnom nadzoru i Pravilnikom o grupama proizvoda koje su predmet inspekcijskog nadzora.

2. Carina Kosova kontroliše uvezene proizvode tokom postupka za odobrenje slobodnog prometa, u skladu sa relevantnim zakonom koji uređuje nadzor tržišta proizvoda.

Član 18.

Mere

1. Za potrebe ovog zakona, kada je to primereno, nadležni inspektorati mogu da preduzmu sledeće mere:

1.1. za svaki proizvod:

1.1.1. da organizuju, i nakon što je stavljen na tržište kao bezbedan proizvod, odgovarajuće kontrole njegovih bezbednosnih karakteristika do odgovarajućeg stepena do poslednje faze upotrebe ili potrošnje;

1.1.2. da od interesnih strana zatraže sve potrebne informacije;

1.1.3. da uzmu uzorke proizvoda i da izvrše kontrolu bezbednosni;

1.2. za svaki proizvod koji bi mogao da predstavlja rizik u određenim okolnostima:

1.2.1. da nalože da proizvod bude označen odgovarajućim, jasnim i lako razumljivim upozorenjima o opasnostima koje proizvod može da predstavlja, na službenim jezicima u Republici Kosovo;

1.2.2. da nalože stavljanje na tržište takvog proizvoda prethodnim ispunjenjem dodatnih uslova kako bi se taj proizvod učinio bezbednim;

- 1.3. za svaki proizvod koji bi mogao da predstavlja rizik za određena lica:
 - 1.3.1. da nalože da se oni blagovremeno i na odgovarajući način upozore na rizik, uključujući objavljivanje posebnih upozorenja;
 - 1.4. za svaki proizvod koji bi mogao da bude opasan:
 - 1.4.1. da privremeno zabrane ponudu, izlaganje i isporučivanje, za to vreme je potrebno da se izvrše provere svojstava proizvoda koja mogu uticati na bezbednost i zdravlje potrošača i drugih korisnika;
 - 1.5. za svaki opasan proizvod:
 - 1.5.1. da zabrane njegovu trgovinu i uvedu prateće mere potrebne da bi se osiguralo da se zabrana poštuje,
 - 1.6. za svaki opasan proizvod koji je već stavljen na tržište:
 - 1.6.1. da nalože ili organizuju njegovo hitno povlačenje i upozore potrošače i druge korisnike na rizike koje proizvod predstavlja;
 - 1.6.2. da nalože, koordiniraju ili, po potrebi, zajedno sa proizvođačima i distributerima organizuju vraćanje proizvoda od potrošača i drugih korisnika, i njegovo uništavanje pod odgovarajućim uslovima od strane i na teret proizvođača, odnosno distributera.
 - 1.7. za svaki obmanjujući proizvod da zabrani proizvodnju, uvoz, izvoz ili stavljanje na tržište i prodaju, odnosno povuče ili zahteva njegovo povlačenje sa tržišta.
2. Ako postoje dokazi da je proizvod opasan, nadležni inspektorat preduzima mere ograničenja stavljanja na tržište ili opoziva opasnih proizvoda bez obzira na usaglašenost sa opštim zahtevom za bezbednost u skladu sa čl. 6. i 7. ovog zakona.
 3. Nadležni inspektorat nalaže meru vraćanja proizvoda iz pod-podstava 1.6.2. ovog člana, kao krajnju meru, ako sve ostale aktivnosti i mere iz člana 10, 11, 12. i 18. ovog zakona, koje su proizvođač i distributer preduzeli, dobrovoljno ili po nalogu nadležnog inspektora, nisu dovoljne ili zadovoljavajuće.
 4. Mera iz stava 1. ovog člana, posebno one iz podstavova 1.4, 1.5. i 1.6. ovog člana preduzimaju se srazmerno ozbiljnosti opasnosti i u cilju prevencije.
 5. Protiv rešenja nadležnog inspektora kojim je preduzeta mera iz podstavova 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5. i 1.6. ovog člana, može se izjaviti žalba u roku od osam (8) dana nadležnom organu, kojeg imenuje ministar ministarstva nadležnog za pitanja industrije, preduzetništva i trgovine.
 6. Protiv odluke o zabrani uvoza ili izvoza obmanjujućih proizvoda iz podstava 1.7. ovog člana, žalba se može izjaviti u roku od osam (8) dana nadležnom organu koji je osnovao ministar Ministarstva nadležnog za sanitarna pitanja.
 7. Žalba iz stava 6. ovog člana ne odlaže izvršenje rešenja.
 8. Protiv rešenja nadležnog organa može se pokrenuti administrativni spor kod nadležnog suda.
 9. Ako nadležna inspektorat ne poseduje adekvatnu spremu i znanje ili neophodnu opremu za obavljanje provera i inspekcijiskog nadzora iz stava 1. ovog člana, može je poveriti kvalifikovanoj

ustanovi ili pojedincu, za obavljanje stručnih radnji u okviru delokruga inspekcijskog nadzora.

10. Ako se utvrdi da proizvod nije bezbedan zbog nedostataka ili greške od strane proizvođača, troškove inspekcijskog postupka inspekcije snosi proizvođač.

11. Prilikom preduzimanja mera iz stava 1. ovog člana, a posebno onih iz podstavova 1.4, 1.5. i 1.6. ovog člana nadležni inspektorat postupa u skladu sa Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije, posebno čl. 34. i 36. Ugovora.

Član 19. **Adresiranje mera**

1. Mere koje preduzima nadležni inspektorat, u zavisnosti od slučaja, treba da se odnose na:

1.1. proizvođača;

1.2. distributera, u okviru njegovog odgovarajućeg delokruga, posebno na one koji su odgovorni za prvo stavljanje proizvoda na tržište Republike Kosovo;

1.3. svako drugo pravno ili fizičko lice, kada je to potrebno, u cilju saradnje na aktivnostima koje se preduzimaju da bi se izbegli rizici koje predstavlja proizvod.

Član 20. **Efikasan inspekcijski nadzor**

1. Nadležni inspektorati moraju posebno da se angažuju i međusobno sarađuju kako bi obezbedili efikasan inspekcijski nadzor, koji garantuje visok nivo zaštite zdravlja i bezbednosti potrošača.

2. Nadležni inspektorati treba da obrate posebnu pažnju na sledeća pitanja:

2.1. izrada, periodično ažuriranje i sprovođenje programa nadzora sektora prema kategorijama proizvoda ili rizika i praćenje aktivnosti nadzora, nalaza i rezultata;

2.2. praćenje i ažuriranje naučnih i tehničkih znanja u vezi sa bezbednošću proizvoda,

2.3. periodično razmatranje i procenjivanje funkcionisanja efikasnih aktivnosti inspekcijskog nadzora, ako je potrebno, razmatranje pristupa i organizacije uspostavljenog nadzora.

3. Nadležni inspektorati treba da obezbede potrošačima i drugim zainteresovanim stranama mogućnost podnošenja žalbe na bezbednost proizvoda, na aktivnosti nadzora i kontrole i da se takve žalbe pravilno rešavaju.

4. Nadležni inspektorati treba da obaveste potrošače i druge zainteresovane strane o utvrđenim procedurama.

POGLAVLJE VI. **KAZNE NE ODREDBE**

Član 21. **Novčane kazne**

1. Novčanom kaznom od četiri hiljade (4.000) evra do dvanaest hiljada (12.000) evra kazniće se pravno lice:

1.1. protivno stavu 1. člana 6. ovog zakona stavlja na tržište proizvod koji nije bezbedan;

- 1.2. protivno stavu 2. člana 6. ovog zakona, proizvodi, stavlja na tržište, uvozi ili izvozi obmanjujući proizvod;
 - 1.3. protivno stavu 1. člana 10. ovog zakona, ne pruži potrošačima informacije i upozorenja neophodna za procenu rizika proizvoda tokom predviđenog perioda ili normalnog perioda njegove upotrebe;
 - 1.4. protivno podstavu 2.1. člana 10 ovog zakona, u zavisnosti od karakteristika proizvoda koji se stavljaju na tržište, ne preduzme mere koje bi mu omogućile da na vreme izvrši analizu i procenu rizika koje ovi proizvodi mogu predstavljati;
 - 1.5. protivno podstavu 2.2. člana 10 ovog zakona, u zavisnosti od karakteristika proizvoda koji se stavljaju na tržište, ne preduzme mere koje bi mu omogućila da upozori potrošače na procenjene i identifikovane rizike;
 - 1.6. protivno podstavu 2.3. člana 10. ovog zakona, u zavisnosti od karakteristika proizvoda koji se stavljaju na tržište, ne preduzme mere koje bi mu omogućile da povuče ili vrati proizvod u cilju izbegavanja procenjenih ili identifikovanih rizika;
 - 1.7. protivno st. 1. i 2. člana 12. ovog zakona, ne obavesti odmah nadležni inspektorat u pisanoj formi da proizvod koji je stavio na tržište predstavlja ozbiljan rizik po potrošača.
2. Novčanom kaznom od trista (300) evra do devetsto (900) evra kazniće se odgovorno lice pravnog lica za prekršaje iz stava 1. ovog člana.
 3. Novčanom kaznom od hiljadu petsto (1.500) evra do četiri hiljade petsto (4.500) evra kazniće se fizičko lice za prekršaje iz stava 1. ovog člana.
 4. Novčanom kaznom od hiljadu petsto (1.500) evra do četiri hiljade petsto (4.500) evra kazniće se pravno lice koje:
 - 4.1. protivno podstavu 3.1. člana 11. ovog zakona, ne pruži informacije o rizicima za učesnike u lancu snabdevanja, potrošače i nadležni inspektorat;
 - 4.2. protivno podstavu 3.2. člana 11. ovog zakona, ne čuva i na zahtev državnih organa ne obezbedi i ne dostavi potrebnu dokumentaciju za poreklo proizvoda i identifikaciju proizvođača;
 - 4.3. protivno stavu 1. člana 12. ovog zakona, ne obavesti odmah nadležni inspektorat u pisanoj formi da je proizvod koji je stavio na tržište opasan;
 - 4.4. protivno stavu 4. člana 12. ovog zakona, ne sarađuje sa nadležnim inspektoratom u vezi sa preduzetim radnjama za izbegavanje rizika koji proizilaze iz proizvoda koje stavlja ili čini dostupnim na tržište.
 5. Novčanom kaznom od hiljadu (1.000) evra do tri hiljade (3.000) evra kazniće se odgovorno lice pravnog lica za prekršaje iz stava 4. ovog člana.
 6. Novčanom kaznom od trista (300) evra do devetsto (900) evra kazniće se fizičko lice za prekršaje iz stava 4. ovog člana.

Član 22.

Oslobađanje od izricanja novčane kazne

Inspektor ne izriče novčane kazne iz člana 21. ovog zakona, ako proizvođač ili distributer dobrovoljno preduzme mere da ispuni važeće bezbednosne zahteve ili u potpunosti sarađuje sa nadležnim inspektoratom prema ovom zakonu.

POGLAVLJE VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23. Podzakonski akti

1. Podzakonski akti predviđeni ovim zakonom donose se u roku od jedne (1) godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.
2. Ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, primenjuju se do zamene sledećih podzakonskih akata:
 - 2.1. Pravilnik (MTI) br.08/2013 o načinu uspostavljanja i rada sistema brze razmene informacija o opasnim proizvodima;
 - 2.2. Pravilnik (MTI) br.13/2012 o informacijama vezanim sa proizvodima koji su opasni za potrošače.

Član 24. Sprovođenje odluke Evropske komisije

Kada se smatra potrebnim usvajanje posebnog akta za sprovođenje odluke Evropske komisije, kojom se zabranjuje ili ograničava stavljanje na tržište i izvoz određenog proizvoda ili grupe proizvoda, koji predstavljaju ozbiljnu opasnost po zdravlje i bezbednost potrošača, Vlada Republike Kosovo, najkasnije petnaest (15) radnih dana od odluke Evropske komisije, donosi odluku kojom se utvrđuju aktivnosti proizvođača i distributera u vezi sa sprovođenjem odluke Evropske komisije.

Član 25. Značenje pojmova nakon pristupanja Evropskoj uniji

Danom pristupanja Republike Kosovo Evropskoj uniji, proizvođač sa sedištem, odnosno prebivalištem u Republici Kosovo, u smislu ovog zakona, smatra se proizvođačem sa sedištem, odnosno prebivalištem u Evropskoj uniji.

Član 26. Odlaganje primene

Danom pristupanja Republike Kosovo Evropskoj uniji primenjuju se član 14. stav 5, član 16. i član 18. stav 11. ovog zakona.

Član 27. Prestanak važenja

Stupanjem na snagu ovog zakona stavlja se van snage Zakon br.04/L-078 o opštoj bezbednosti proizvoda i Zakon br.04/L-189 o izmeni i dopuni Zakona br.04/L-078 o opštoj bezbednosti proizvoda.

Član 28. Stupanje u snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

**Zakon br.08/L-172
9. mart 2023. godine**

**Proglaseno ukazom Br. DL-59/2023, dana 24.03.2023, od strane Predsednice Republike
Kosova Vjosa Osmani-Sadriu**